

คอลัมน์ “แจ่งสี่เปี้ย” ฉบับวันที่ 9 กรกฎาคม 2567

แบงก์ชาติ...ห่วงใยภัยทางการเงิน

ดร.พรเพ็ญ สดศรีชัย
ธนาการแห่งประเทศไทย

ภัยทางการเงินเป็นปัญหาที่น่าหนักใจมากนะคะ เพราะมีฉ้อฉลมีกรรมกรพัฒนารูปแบบกลโกงมาตลอด แบงก์ชาติจึงได้เดินหน้าสื่อสารเตือนภัยทางการเงินอย่างต่อเนื่อง นอกจากทางโซเชียลมีเดียแล้ว ยังทำงานเชิงรุกในพื้นที่ ทั้งร่วมมือกับผู้นำชุมชน 50 เขต ใน กทม. กับ ต่างจังหวัดผ่าน 3 สำนักงานภาค ที่ได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ช่วยกันกระจายข่าวสารเตือนภัยการเงิน รวมถึงการอบรมแก่ล่ามภาษามือ เพื่อเตือนภัยแก่ผู้บกพร่องทางการได้ยิน โดยแบงก์ชาติไม่หยุดนิ่งในการสื่อสารภัยการเงินให้กับทุกกลุ่ม โดยเฉพาะช่วงนี้ที่กลุ่มผู้สูงอายุตกเป็นเป้าเหยื่ออาชญากรรมทางการเงิน จึงมาร่วมด้วยช่วยกันเตือนภัยกันค่ะ

นอกจากเตือนภัยแล้ว แบงก์ชาติยังร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งกระทรวงดิจิทัลฯ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ปง. และ กสทช. ผลักดันการออก พรก. มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 เพื่อคุ้มครองประชาชนจากการถูกหลอกให้โอนเงินไปยังบัญชีม้า

1. จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมออนไลน์ (Anti Online Scam Operation Center: AOC สายด่วน 1441) รับแจ้งเหตุและระงับธุรกรรมต้องสงสัย
2. ผู้ให้บริการทางการเงิน แลกเปลี่ยนข้อมูลเส้นทางการเงินผ่านระบบ Central Fraud Registry (CFR) เพื่อสนับสนุนการทำงานของตำรวจในการสืบสวนสอบสวนและอายัดผู้ต้องสงสัย
3. มีบทลงโทษบัญชีม้าชัดเจน
 - กรณีเปิด/ขาย/ให้เช่า/ให้ยืม จำคุก 3 ปี หรือ ปรับ 3 แสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ
 - เป็นธุระจัดหา/โฆษณา จำคุก 2-5 ปี หรือ ปรับ 2-5 แสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

แต่ที่ผ่านมา การจัดการบัญชีม้าภายในธนาคาร ยังมีข้อจำกัดหลายด้าน

1. ความกังวลเรื่องกฎหมาย
 - ก) การใช้ประโยชน์ข้อมูลจากระบบ CFR ไม่เต็มที่ โดยแต่ละธนาคาร จัดการเฉพาะบัญชีม้าภายในธนาคารตัวเอง
 - ข) การจัดการบัญชีม้า ทำได้ชั่วคราว โดยธนาคารส่วนใหญ่ยังยึดกรอบเวลาในการปฏิบัติตาม พรก. ในการระงับบัญชีม้า
2. การจัดการบัญชีต้องสงสัย แตกต่างกัน โดยธนาคารมีแนวทางการติดตาม ตรวจสอบพฤติกรรมผิดปกติ และวิธีจัดการที่แตกต่างกัน

จึงทำให้เกิดช่องโหว่ในการจัดการ ทำให้บัญชีม้าวนกลับมาใช้งานใหม่หรือย้ายไปเปิดบัญชีที่ธนาคารอื่นได้

เพื่อลดช่องโหว่บัญชีม้ารวมถึงกล่าว คุณธนดล นุ่มนนท์ รองผู้ว่าการ ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน และคุณดารณี แซ่จู้ ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับระบบการชำระเงินและคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินได้ชี้แจงเพิ่มเติมเมื่อเดือนที่แล้ว ถึงมาตรการยกระดับมาตรการจัดการภัยทุจริตทางการเงิน 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1: การยกระดับการจัดการบัญชีม้า โดยปรับจากระดับ "บัญชี" เป็นระดับ "บุคคล" รวมถึงการจัดการบัญชีต้องสงสัยได้เร็วขึ้น และ ดำเนินการเข้มข้นขึ้นทั้งบัญชีที่มีอยู่เดิมและการเปิดบัญชีใหม่

1) การกวาดล้างบัญชีม้าในระบบ แบบ“ทุกบัญชีในทุกธนาคาร”ของบัญชีต้องสงสัย โดยใช้ข้อมูลจาก

(1) **ฐานข้อมูล ปปง.** เป็นรายชื่อผู้มีความเสี่ยงสูงเข้าข่ายกระทำผิดตาม พรก.ฯ หรือ “**ม้าดำ**”

(2) **ฐานข้อมูล Central Fraud Registry (CFR)** เป็นรายชื่อผู้ที่ถูกแจ้งความหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเส้นทางทุจริตในทุกธนาคาร หรือ “**ม้าเทา**”

- สำหรับการแลกเปลี่ยนให้ทุกธนาคารเห็นรายชื่อข้ามธนาคาร จะเริ่มภายใน 31 กรกฎาคม นี้

(3) **ฐานข้อมูลธนาคาร** ข้อมูลบัญชีที่ธนาคารตรวจสอบว่ามีพฤติกรรมต้องสงสัย เช่น บัญชีที่โอนเงินเข้า-ออกมูลค่าน้อยในเวลาสั้น ๆ หลายครั้งก่อนมีเงินโอนเข้า-ออกมูลค่าสูง หรือ “**ม้าน้ำตาล**”

- ซึ่งทุกธนาคารจะมีมาตรฐานเดียวกัน เช่น การระงับการใช้บัญชีผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ทันที มีการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้การกวาดล้างบัญชีม้าทำได้ครอบคลุมและรวดเร็วขึ้น

2) การเพิ่มความเข้มงวดในการเปิดบัญชีใหม่ให้กับผู้ที่มีความเสี่ยงสูงหรือมีพฤติกรรมผิดปกติ เพื่อป้องกันการเกิดบัญชีม้าใหม่ โดยธนาคารจะตรวจสอบความเสี่ยงของลูกค้าจากฐานข้อมูล 3 แหล่งข้างต้น

- หากพบลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงมาเปิดบัญชี ทุกธนาคารต้องดำเนินการด้วยมาตรฐานเดียวกัน เริ่มตั้งแต่ ต้องให้ข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการตรวจสอบข้อเท็จจริงระดับเข้มข้น ไม่ให้เปิดบัญชีผ่านช่องทางออนไลน์ ให้เปิดบัญชีแบบมีเงื่อนไข ไม่ให้ใช้บริการผ่านช่องทาง mobile banking ไปจนถึงการปฏิเสธไม่ให้เปิดบัญชีทุกช่องทาง ทั้งแบบออนไลน์และที่สาขา

กลุ่มที่ 2: การมีผลิตภัณฑ์หรือบริการเพิ่มเติมเพื่อดูแลธุรกรรมของลูกค้าให้ปลอดภัยมากขึ้น

ธนาคารสามารถมีผลิตภัณฑ์หรือบริการเพิ่มเติม เพื่อดูแลให้ลูกค้าใช้บริการดิจิทัลได้ปลอดภัยขึ้น อาทิ การล๊อควงเงินที่ห้ามทำธุรกรรมออนไลน์ โดยการล๊อควงเงินดังกล่าวให้ทำได้ยากขึ้น และ/หรือการปรับลดวงเงินต่อครั้งในการสแกนใบหน้าการทำธุรกรรมบน mobile banking ต่ำกว่า 50,000 บาท นอกจากนี้ ธนาคารแต่ละแห่งจะเสนอบริการเพื่อดูแลลูกค้าเพิ่มเติมได้ เช่น การโอนเงินที่อาศัยบุคคลอื่นช่วยอนุมัติ (double authorisation) การโอนเงินเฉพาะรายชื่อที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยธนาคารจะเริ่มให้บริการทางเลือกดังกล่าวได้ตั้งแต่ไตรมาส 4 ของปี 2567

สำหรับประชาชนทั่วไปที่ใช้งานปกติ จะไม่ได้รับผลกระทบ เพราะมาตรการนี้มุ่งเป้าจัดการบัญชีม้า เช่น บุคคลที่ ปปง. กำหนดรายชื่อกับมีความเสี่ยงสูง บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด หรือเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดตาม พรก. รวมถึงบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงหรือมีพฤติกรรมการใช้บัญชีที่ผิดปกติเท่านั้น

ทั้งหมดนี้ ด้วยความห่วงใยภัยทางการเงิน แบงก์ชาติจึงได้สื่อสารเตือนภัยทางการเงินอย่างต่อเนื่อง และออกมาตรการเพื่อช่วยจำกัดเส้นทางเดินเงินของกลุ่มมิฉอาชีพและดูแลให้ประชาชนใช้บริการทางการเงินได้อย่างปลอดภัยยิ่งขึ้น โดยแบงก์ชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะติดตามประเมินผลของ

มาตรการ รวมถึงพร้อมปรับเปลี่ยนมาตรการให้เท่าทันกับภัยรูปแบบใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการใช้บริการการเงินดิจิทัลค่ะ

** บทความนี้เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของหน่วยงานที่ผู้เขียนสังกัด
**

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

การยกระดับมาตรการ จัดการภัยทุจริตทางการเงิน

มาตรการกลุ่มที่ 1

การยกระดับการจัดการบัญชีม้า

ปรับจากการดำเนินการระดับ "บัญชี" เป็นระดับ "บุคคล" รวมถึงจัดการบัญชีต้องสงสัยได้เร็วขึ้น เข้มข้นขึ้น ทั้งบัญชีในปัจจุบันและการเปิดบัญชีใหม่

1. กลุ่มบุคคล ตามความเสี่ยง	2. จัดการเร็วขึ้น ครอบคลุมขึ้น	3. ดำเนินการเข้มข้นขึ้น	
	การจัดประเภท	บัญชีที่มีอยู่เดิม	การเปิดบัญชีใหม่
 <p style="color: white; font-weight: bold;">ฐานข้อมูล ปปง. เริ่มดำเนินการแล้ว</p>	<p>อัปเดต ทุก 1-2 สัปดาห์</p> <p style="font-size: small;">เดิม อัปเดตรายเดือน</p>	<p>ระงับช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ทุกบัญชี ทุกธนาคาร (พิสูจน์ข้อเท็จจริงเข้มข้น)</p>	<p>พิจารณาไม่เปิดบัญชีใหม่ ทุกธนาคาร</p>
 <p style="color: white; font-weight: bold;">ฐานข้อมูล CFR* ภายใน 31 ก.ค. 67</p>	<p>ทุกธนาคารเห็นข้อมูล ทุกเส้นทางการเงิน</p> <p style="font-size: small;">เดิม เฉพาะธนาคารที่เกี่ยวข้อง ในเส้นทางการเงิน</p>	<p>ระงับช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ทุกบัญชี ทุกธนาคาร (พิสูจน์ข้อเท็จจริงเข้มข้น)</p> <p style="font-size: small;">เดิม ระงับการทำธุรกรรม 3-7 วัน เฉพาะบัญชี เฉพาะธนาคาร</p>	<p>เปิดบัญชีใหม่ได้ที่สาขาเท่านั้น ทุกธนาคาร (พิสูจน์ข้อเท็จจริงเข้มข้น)</p>
 <p style="color: white; font-weight: bold;">บัญชีที่ธนาคาร ตรวจว่าต้องสงสัย เริ่มดำเนินการแล้ว</p>	<p>มีรูปแบบการตรวจจับ เป็นมาตรฐานเดียวกัน</p> <p style="font-size: small;">เดิม แตกต่างกันแต่ละธนาคาร</p>	<p>ทุกธนาคารดำเนินการ ตามความเสี่ยง ด้วยมาตรฐานเดียวกัน เช่น ตรวจสอบเพิ่มเติม แจ้งเตือน ระงับชั่วคราว ให้ลูกค้ายืนยันตัวตน</p> <p style="font-size: small;">เดิม แตกต่างกันแต่ละธนาคาร</p>	<p>ทุกธนาคารดำเนินการ ตามความเสี่ยง ด้วยมาตรฐานเดียวกัน เช่น ตรวจสอบเพิ่มเติม มีเงื่อนไขการใช้บัญชี</p>

มาตรการกลุ่มที่ 2

การมีผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ดูแลให้ปลอดภัยมากขึ้น

รพท. กำหนดให้สถาบันการเงิน มีบริการเพิ่มเติมที่ช่วยดูแลให้ประชาชนใช้บริการดิจิทัลได้ปลอดภัยยิ่งขึ้น

มาตรการที่ให้สถาบันการเงินดำเนินการ (เริ่มเห็นบริการตั้งแต่ Q4 ปี 67)

- มีทางเลือกให้ลูกค้าสามารถล็อกเงินในบัญชีไม่ให้เกิดธุรกรรมผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ และปลดล็อกได้ยากขึ้น และ / หรือ ปรับลดค่าวงเงินในการสแกนใบหน้าการทำธุรกรรมใน mobile banking
- เสนอบริการเพิ่มเติม อาทิ การโอนเงินที่อาศัยบุคคลอื่นช่วยอนุมัติ (double authorisation) การโอนเงินเฉพาะรายชื่อที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

*CFR (Central Fraud Registry) คือ ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลเส้นทางการเงิน เพื่อใช้ในการสืบสวนสอบสวนและอายัดบัญชีผู้ต้องสงสัย

Bank of Thailand